

VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ

Lietuvos Respublikos kultūros ministrui
Mindaugui Kvietkauskui

2019-10-28

ATVIRAS LAIŠKAS KULTŪROS MINISTRUI MINDAUGUI KVIETKAUSKUI DĖL PETRO CVIRKOS PAMINKLO

Gerbiamas ministre, suprantu jūsų rūpestį mūsų istorija ir paveldu. Nepažindami ir nepripažindami savo istorijos, ne tik esame pasmerkti kartoti jos klaidas, bet ir nesugebame statyti tvirtos ateities pagrindų. Tačiau negaliu sau leisti suprasti istorijos klaidų ir kolaborantų garbinimo.

Girdžiu, ką sakote. Planai nukelti paminklą, pastatytą sovietmečio veikėjui ir rašytojui Petru Cvirka, yra nesuderinami su paveldosauginiais reikalavimais. Rodos, ginate viešąjį interesą, literatūros gerbėjus ir norite išsaugoti meno kūrinį.

Tačiau kodėl niekam viešai nepasakote, kad gindamas Cvirkos paminklą, remiatės ne šiuolaikiniais paveldosaugos aprašais, ne autoritetingais ekspertais, o 1973 metais išleista knygute „Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas“? Kodėl nepasakote, kad esate geras rašytojo Tomo Venclovos, aršiai kovojančio už Cvirkos paminklą, bičiulis? Ar jums žinoma, kad dėl kai kurių rašytojų noro įsiteikti sovietų valdžiai, poetas Kazys Jakubėnas dėl savo kūrybos buvo išmestas iš rašytojų sąjungos ir ištremtas iš Lietuvos? Kodėl apie šią situaciją kalbate taip, lyg esminis klausimas būtų pats paminklas? Juk visi žinome, kad tai yra kova ne už metalo gabalą, o už simbolį. Konkrečiu atveju – išdavystės, kančios ir sugriautų likimų simbolį.

Nebenoriu kalbėti apie Petro Cvirkos literatūrinius nuopelnus, nes šią temą sėkmingai pasisavinę eksploatuoja rašytojų sąjunga, matantys tik rašytoją ir ignoruojantys kitus jo poelgius. Noriu kalbėti apie tai, kam skiriame gerokai per mažai dėmesio – žmones, kurie tapo aukomis dėl Petro Cvirkos veiksmų.

Norėčiau ministro paklausti – ar jis norėtų į Cvirkos skverelį pasikviesti nuo stalinizmo nukentėjusių žmonių artimuosius ir prie paminklo papasakoti, už kokius nuopelnus jis buvo pastatytas? Pasikvieskite jaunos „Misija – Sibiras“ savanorius. Pasikvieskite poetų, kurie, išduoti Petro Cvirkos, mirė skurde, lageriuose bei visuomenės užmarštyje, artimuosius. Pasikvieskite Cvirkos išduoto, ištremto ir skurde mirusio Kazio Jakubėno giminaičius. Pažiūrėkite jiems į akis ir pasakykite savo cinišką teisybę apie formalius reikalavimus iš sovietinės knygelės.

Jei 1991 metais atsakingose institucijose būtų dirbę tokie žmonės kaip jūs ar Kultūros paveldo departamento direktorius Vidmantas Bezaras (kuris aktyviai siekia Cvirkos paminklui

suteikti papildomą apsaugą), Lukiškių aikštėje vis dar stovėtų Leninas, netrupėtų atminimo lentos sovietų herojams, nekristų priešą šlovinantys paminklai. Gerai, kad tuo metu valdžioje buvo laisve tikintys žmonės.

Noriu jūsų paklausti, ką Jūs, kaip kultūros ministras padarėte, kad Vilniuje ir visoje Lietuvoje būtų sukurtos erdvės, kurios atspindėtų Lietuvą, kaip laisvą ir nepriklausomą valstybę, o ne priespaudos ir okupacijos užgniaužtą tautą?

Linkiu prisiminti savo pareigas, jų svarbą ir savo sprendimų galią. Dar linkiu prisiminti, už ką kovojo mūsų tėvai, seneliai ir už ką Tėvynės žemėje atgulė partizanai. O tada pagalvokite, ne ar jūsų sprendimas atitinka sovietmečio taisykles, bet mūsų tautos idealus.

Pagarbiai

Mero pavaduotojas

Valdas Benkuskas

